

О.В. Кот, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
Д.В. Кругова, магістрант (*ХДУХТ, Харків*)

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВИХ РИНКІВ

Особливістю сучасного етапу розвитку світового ринку страхування є вільний доступ зарубіжних страховиків на національні ринки. Відкриття національних кордонів та ліквідація бар'єрів між країнами у страховому бізнесі породили ефект інтеграції щодо розширення кола партнерів і зарубіжних представництв компаній через виникнення масштабного міжнародного розподілу праці, розвиток індустрії міжнародного туризму, появу нових сегментів страхування.

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній (СК) станом на 30.06.2017 становила 300, у тому числі СК «life»¹ – 36 компаній, СК «non-life» – 264 компанії, (станом на 30.06.2016 – 343 компанії, у тому числі СК «life» – 45 компаній, СК «non-life» – 298 компаній). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так станом на 30.06.2017 порівняно з аналогічною датою 2016 року, кількість компаній зменшилася на 43 СК. Тенденції розвитку світового ринку страхових послуг характеризуються сталим зростанням ємності, зміною географічної структури, позитивною динамікою якісних і кількісних параметрів у всіх сегментах світового страхового ринку. Ємність страхового ринку кількісно виражається обсягом отриманих страхових премій. В 2012 р. страхові ринки світу одержали страхових надходжень на суму 3723,4 млрд дол. США. Але питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за I півріччя 2017 року становила 63,7%, що на 15,8 в.п. менше в порівнянні з I півріччям 2016 року. Чисті страхові премії за I півріччя 2017 року становили 13 509,5 млн грн, що становить 63,6% від валових страхових премій. Чисті страхові премії за I півріччя 2016 року становили 12 982,0 млн грн, або 79,5% від валових страхових премій.

Структура світового страхового ринку включає різні аспекти: географічний розподіл за континентами; за типами розвитку країн, інтеграційними об'єднаннями; галузевий аспект; за видами страхування серед галузей; за типами страхових компаній; за обсягами капіталізації страхових компаній та іншими ознаками.

За основними показниками страхової діяльності найбільш високого рівня розвитку досягли такі країни, як США, Англія,

Швейцарія, Німеччина, Франція, Японія, Італія, які збирають левову частку від загальної суми страхових платежів за різними видами страхування. Найбільшого значення серед них досяг страховий ринок США, який контролює майже половину всього страхового ринку світу, у сукупних страхових преміях світу його частка наближається до 30%. США є лідером в світі по числу операцій злиття, біля 40% операцій відбувалися на американському страховому ринку. Такий високий показник пояснюється двома причинами: об'єктивно високими фінансовими можливостями і вимушеною необхідністю укрупнення з метою протистояння європейським конкурентам. Структура вихідного перестраховання станом на 30.06.2017 порівняно з аналогічним періодом 2016 року зазнала змін на користь таких країн, як Швейцарії (з 6,1% до 17,2%), Австрії (з 3,5% до 5,6%), Польщі (з 6,4% до 8,1%) за рахунок зменшення частки страхових платежів Індії (з 12,3% до 5,5%), Республіки Корея (з 7,5% до 3,0%), Китаю (з 11,2% до 7,1%), Сполучених Штатів Америки (з 4,0% до 2,3%).

Американський ринок займає провідне місце за об'ємом страхування на душу населення, за кількістю компаній з особистого і майнового страхування на світовому ринку та є лідером страхового ринку Північної Америки. Якщо говорити про національні страхові ринки, то вони відрізняються присутністю іноземних страховиків, часткою іноземного страхового капіталу в активах компаній, часткою державної власності в активах страхового ринку. Провідні компанії Європи мають багаторічний досвід страхової діяльності зі сталим традиціями. Це дозволяє їм поширювати експансію на ринки країн, що розвиваються, у межах різних континентів. Крім того, в рамках регіональних угруповань простежується тенденція до кооперації між великими страховиками Європи. Так, німецька група Allianz оголосила про створення в Італії групи за назвою Allianz Sp на основі трьох компаній: RAS, Lloyd Adriatico and Allianz Subalpina. Це дозволить посісти друге місце на італійському ринку страхування, обслуговуючи понад 7 млн клієнтів.

Отже, міжнародний страховий ринок в даний час настільки розвинений, що його можна аналізувати як світовий єдиний ринковий простір. Його розвиток йде високими темпами, а процеси інтеграції з кожним роком відкривають нові можливості для страхового бізнесу. Обсяг страхових премій по світовому ринку має щорічний прогресуючий темп зростання, проте в останні роки він скоротився. Проте зараз на ринку відбувається відновлення колишньої його потужності і смності.